

מסורת הש"ס

ערכי פסחים פרק עשירי פסחים

קיד

עין משפט
גזר מצוה

(א) ג'ל'ל שפטי אהי ועמי
(ב) נחשפתי ירם אבין
(ג) תהליס קרי' מתגמתי
(ד) מתקלמא מרס שפוטא כן
(ה) שפטי גמ' כה' כה' דיה
(ו) קרמא וריב רשי' ביק כה'
(ז) דיה קולמלמל (ח) כרמס
(ט) לא: סוכה דף ט'
(י) שפוטא דכרמס דיה
(יא) ג'ל'ל שפוטא דיה
(יב) כרמס דף ט'
(יג) כרמס דף ט'
(יד) כרמס דף ט'
(טו) כרמס דף ט'
(טז) כרמס דף ט'
(יז) כרמס דף ט'
(יח) כרמס דף ט'
(יט) כרמס דף ט'
(כ) כרמס דף ט'
(כא) כרמס דף ט'
(כב) כרמס דף ט'
(כג) כרמס דף ט'
(כד) כרמס דף ט'
(כה) כרמס דף ט'
(כו) כרמס דף ט'
(כז) כרמס דף ט'
(כח) כרמס דף ט'
(כט) כרמס דף ט'
(ל) כרמס דף ט'

רבי יחק כ"ר אהא דשמעתא. רבי יחק סתם האמור בגמרא
ר' יחק בן פנחס הוא: שמו נא אחיי. דשמעתא בן אהא: ולבך
רוחף עליך. ממאזיה לאכול כל שעה שהורגלת: קקולי. ירקות:
אקקולי דמסא. על אשפות העיר מקום שאר בני העיר יושבין
הואליט ואין מונעין לו כלום:
מתני' מברך על היין. וה"ה
למקדש על הפת: **גמ'** שהיין גורם
לקידוש שפיאמר. שאם אין לו יין
או פת אינו מקדש: **מתני'** הביאו
לפניו. ירקות: מטבל כחורס. וזהו
לשון הגמרא דתניא לעיל (דף קו:)
השמש מטבל דבני מעיים לפי שכל
מאכלס ע"י טיבול: מטבל כחורס.
לומר אם אין שם ירק אחר מטבל
החורס כחורס ואוכל: עד שמגיע
לפרפרס הפס. קודם שיגיע לאותה
חורס שהוא אוכל אחר המצה שהוא
מברך עליה על אכילת מרור. ומיבול
לשון כדי שיכיר מיעוק וישאל לפי
שאינו רגילין בני אדם לאכול ירק קודם
סעודה: הביאו לפניו. אחר אותו
טיבול: מלה מרור ומרוס ועני
כשליטין ואף על פי שאין החורס
מזה. ולקמייהו [קמח] פריך הואליט ולא
מזה אמאי מייתי לה: **גמ'**
רשב"ם וזהו

רבי יצחק בן אהא דשמעתא הוא רבי יצחק
בן פנחס דאגדתא (ב) וסימנך (ב) (שמעו נא אחיי
רועי) אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן משמיה
דר' יהודה בר' אילעי אכול בצל ושב בצל
ולא תיבול אווזין ותרגולין ויהא לך רודף
עליך פחות ממיכלך וממשנתך ותוסוף על
דירתך כי אחא עולא אמר מתלא מתלין
במערבא דאכיל אליתא טשי בעליתא
דאכיל קקולי אקקולי דמתא שכבי:
מתני' מוגו לו כוס ראשון ב"ש אומרים
מברך על היום ואחר כך מברך על היין
וב"ה אומרים "מברך על היין ואחר כך
מברך על היום: **גמ'** ת"ר דברים שבין ב"ש
ואח"כ מברך על היין מפני שהיום גורם ליין
שיבא וכבר קודם היום ועדיין אין לא בא וב"ה
אומרים "מברך על היין ואח"כ מברך על
היום מפני שהיין גורם לקידוש שתאמר
ידבר אחר ברכת היין תדירה וברכת היום
אינה תדירה תדיר ושאינו תדיר קודם
והילכתא דכברי ב"ה מאי ד"א וכו"ל התם
תרתיה והכא הדא הכא נמו תרתיה ניהור תדיר
ושאינו תדיר תדיר קודם והלכה דכברי ב"ה
פשיטא דהא ב"ה פיק בת קול איבעית אימא
קודם בת קול ואי בעית אימא לאחר בת קול
ורבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת
קול: **מתני'** הביאו לפניו "מטבל בחורת
עד שמגיע לפרפרת הפת הביאו לפניו
מצה וחורת וחורס" ושני תבשילין אע"פ שאין
חרוסת מצוה ד"א (בן) צדוק אומר מצוה
יובמקדש היו מביאין לפניו גופו של פסח: **גמ'**
אמר

עד א"מ מ"י ס"ח מלכות
מלה הלכה א סג
עשין מה טושי"ע א"ח ס'
מגנ שפ"ק א'
ע"ה ב מ"י פ"ט מהל'
סגט הלכה א סג
עשין טו טושי"ע א"ח ס'
רעא שפ"ק י'
ע"ב ג מ"י פ"ח מהל' מלה
הלכה א סג עשין מהל'
טושי"ע א"ח ס' מעג
שפ"ק ד'
ע"ד ד מ"י פ"ח מהל' מלה
הלכה א'
ע"ה ד מ"י פ"ח מהל'
מלה הלכה א':

הגהות מור"ב
רנשבורג

[א] תוס' ד"ה א"ר"ס שאין
הרומס מזה וכו' וכו' וכו'
דכין דכל שפיק מרור וכו'.
כ"כ ע"ן מהר"ם שני
חמה על מיעולם שליט
מספיק לנאצי"ל דכ"ל
החיות מזה וכו' וכו'
ולפ"ד נראה כדור דכיות
החיות כה ג"כ הי"ן
דכין דטיטול בעלמא הוא
ואינו אכילה אינו מטבל
וכמ"ל תוס' וכו' וכו'
דף כ"כ ע"ב ד"ה מלאן
וכי' וכו' אף לנאצי"ל א"ס
כחולן שפיקין תוס'
וה"ן כה שיהא חת
ותכ"ס אחרים סג
והלכתינה סמכין וכו'
וע"ן דכ"ד ס' ח' ג' דפוס
פירוש ס' מקד' שמת
מעין דברי אלה:

רבינו חננאל

ורס"מין שפטי אהי ועמי
להונרו בן אחא הוא
בעל השמיעה. מאן דאכל
אליתא טשי בעליתא.
כלומר, מי שהגדיל לקדוש
בשר שופת באשריה
ואוכל, מחובבא בעליית
שלא יבוא הקצב ויאמר
לו איני מגיחך על שנתן
לי רמי הבשר. אבל מי
שהגדיל לאכול ירקות
סדה. יושב על השוק
שבאשפה ואינו חושש.
שאינו מי שגורס בו.
מתני' מוגו לו כוס ראשון
ב"ש אומ' מברך על היום
וכי' וב"ה אומ' מברך על
היין ואחר כך מברך על
היום. ת"ר דברים שבין
ב"ש וב"ה כסעודה, ב"ה
אומר מברך על היין ואחר
כך מברך על היום, שהיין
גורם לקידוש שתאמר.
ד"א ברכת היין תדירה
ברכת היום אינה תדירה
תדיר ושאינו תדיר תדיר
קודם. והילכתא כב"ה.
ואסיקא דר' יהושע היא
דאמר אין משגיחין בבת
קול. הוא דאמר הבא הלכה
כב"ה. הביאו לפניו מטבל
בחורת. פ"י. הביאו לפניו
השלחן מטבל החורת
בחורסת ומברך ברא
מ"ר האדמה. ומספיק היא
שמיגיע לפרפרת הפת.
והיא עת אכילת המצה.
הביאו לפניו מצה וחורת.

להטבול בחורסת משום קפא ומייה היכא שהטיבול ראשון הוא בשאר
ירקות אין צריך לטבול בחורסת אלא או בחומץ או במים ומלח כמו
שהיה נוהג ר"מ דהא אמר בגמרא דחורסת משום קפא וליכא קפא
אלא בחורסת וכו"ל צ"ל דבר צדוק דקאמר מזהו זכר לטעי דלח שייך
אלא בחורסת לומר דחורסת את חיייה כחומר (שמות א) ועוד דלא
שייך מזהו שטיבול ראשון אינו אלא להיכירא ודלח כה"ר יוסף
שעשה בסדרו וטיבול בחורסת וכן רבינו שלמה בסידרו וה"ר שמעיה:
עד שמיגיע לפרפרת הפת. פרפרת קרי המרור שאוכל אחר המצה
פ"ג מ"ח) שהירקות ממשיות הלכ למאכל ומדקרי למרור פרפרת
הפת רמו במשנה דמזה קודמת למרור כדאמר בגמרא:
הביאו לפניו מצה. לפי שעקרו השלחן לפני מי שאומר הגדה
ועשה הסדר קמתי הביאו לפניו מצה ועקרת שלחן היא
כדי שישאל ה"ן ואזני עונה לו עדיין יביאו שלחן לעשות טיבול שני
וה"ן ישאל למה אינו מטבילין שמי פעמים ומיד כשעוקרין מחזירין
לפניו והמזה והמרור עליו שהרי צריך לומר בהגדה מזה זו מרור זה
וכדאמר (לעיל לו. ולקמן דף קטו:): לחם עוני שעונין עליו דברים הרבה:
אע"פ שאין חרוסת מצוה. ואם תאמר אמאי לא אחי חרוסת
לא יתקן רק צטיבול בחורסת משום קפא לא מקרי צטיבול צדק:
וזת

בני מעיים לפי שכל מאכלס על ידי טיבול. והאי טיבול לאו בחורסת הוא דקמתי לקמן הביאו לפניו מצה וחורת וחורסת מטבל
דעיינן לא הביאו. והך חורת לאו דוקא אלא אם (כן) אין שם ירק אחר מטבל בחורת ואוכל: עד שמגיע לפרפרת הפת. קודם
שיגיע לאותה חורת שהוא אוכל אחר מצה שהוא מברך על אכילת מרור כדכתיב על מצות ומרורים (במדבר ט) בתחלה מצה ואח"כ מרור.
וטיבול ראשון זה כדי שיכיר מיעוק וישאל לפי שאין בני אדם רגילין לאכול ירק קודם סעודה: הביאו לפניו. אחר אותו טיבול: מלה וחורס
וב' כשליטין אע"פ שאין חרוסת מזה. ובגמרא (פ"ח) פריך הואליט ולא מזה אמאי מייתי לה: שני כשליטין. בגמרא (ע"ג) מפרש כנגד מי: **גמ'**
וזת